

28.6.2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/36258/2023

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ebba1de3-efd5-4e0d-a4b3-580c68061934>

Esityksessä ehdotetaan, että nuoren ammatillisen kuntoutuksen myöntämisedellytykset tarkennettaisiin lakiin kuntoutuksen tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi opiskelun ja työelämän ulkopuolella tai muutoin syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Sairaus- tai vammadiagnoosia ei jatkossakaan edellytetä. Osallistuminen nuoren ammatillisen kuntoutuksen valmennuksellisiin palveluihin ei enää pääsääntöisesti oikeuttaisi kuntoutusrahaan.

Nuoren ammatillisen kuntoutuksen odotus- ja väliajalta voitaisiin jatkossa maksaa kuntoutusrahaa lähtökohtaisesti enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden. Nuoren kuntoutusrahaa myönnettäisiin jatkossa odotus- ja väliajalta tarveharkinnan perusteella ja lisäksi samanaikaiset palkka- ja yrittäjätulot sovitettaisiin osittain yhteen nuoren kuntoutusrahan kanssa. Opintotukea ei jatkossa myönnettäisi, jos henkilö saa samalta ajalta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lausunnonantajan lausunto

Invalidiliitto kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä lausuntopyynnöstä. Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 25 000 henkilöjäsentä ja 142 jäsenyhdistystä.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on, että nuoren ammatillinen kuntoutus kohdistuisi lainsäätäjän alkuperäistä tarkoitusta vastaavasti opiskelun ja työelämän ulkopuolella tai muutoin syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin. Kela on käytännössä jo tarkentanut nuoren ammatillisen kuntoutuksen myöntämisen perusteita. Invalidiliitto näkee perustelut tarkentamiselle kannatettavina, mutta huomauttaa, että valmennukseen pääsyn kriteereistä saattaa muodostua myös este valmennusta tarvitseville. Muutosta on seurattava ja selvítettävä niiden henkilöiden tilannetta, jotka eivät hakemisesta huolimatta pääse valmennukseen. Näiden henkilöiden kohdalla voi olla vaarana, että jäädytään vaille kaikkia palveluja, toisin sanoen sote-sektorilla ei kyetä vastaamaan palvelutarpeeseen ja samoin voi käydä työvoimaviranomaisten suhteen.

LAUSUNTO

2 (2)

28.6.2024

Invalidiliitto on tyytyväinen ratkaisuun, jossa nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (Nuotti-valmennus) ei edellytetä diagnoosia. Nuotti-valmennus on tutkitusti ollut vaikuttava ja tuloksekas kuntoutusmuoto.

Invalidiliitto kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä vammaisvaikutusten arvioinnin tekemisestä. Esityksen vaikutusten arvioidaan olevan melko vähäiset, koska useimmiten vammaisilla henkilöillä on todennettu vamma tai diagnoosi, jonka perusteella ammatillinen kuntoutus on vammaisille henkilöille myönnetty. Ministeriö tunnistaa kuitenkin järjestöjen esiintuoman seikan, että yhdessä työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutusrahan alaikärajan noston kanssa yhteisvaikutukset vammaisten nuorten toimeentuloon voivat aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia joillekin henkilöille.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä, 28. kesäkuuta 2024

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Anne Mäki, asiantuntija, koulutus ja työelämä, anne.maki@invalidiliitto.fi